

СЛОВО ПРО КОЛЕГУ

(Вітання Рівненського обласного краєзнавчого музею)

2 листопада 2016 року виповнюється 70 років від дня народження знаного на Рівненщині археолога, історика, музеєзнавця і краєзнавця, Заслуженого працівника культури України, доцента Нікольченка Юзефа Мойсейовича.

Після закінчення історичного факультету Харківського державного університету з грудня 1970 року по червень 1981 року Ю. М. Нікольченко працював у Рівненському обласному краєзнавчому музеї науковим співробітником, завідувачем відділу охорони пам'яток історії та культури, заступником директора з наукової роботи. З 1971 року він очолював археологічну експедицію музею.

За період роботи у Рівненському обласному краєзнавчому музеї Юзеф Мойсейович брав безпосередню участь у вдосконаленні форм і методів музейної роботи на Рівненщині, перебудові існуючих експозицій у державних музеях області (обласному краєзнавчому музеї, Дубенському і Острозькому краєзнавчих музеях, музеї-заповіднику «Козацькі могили» у селі Пляшева Радивилівського району на місці Берестецької битви 1651 року) та створенні нових державних музеїв, зокрема:

- нової експозиції обласного краєзнавчого музею у приміщенні колишньої Рівненської гімназії, пам'ятці архітектури 1839 року;
- музею-квартири партизана-розвідника, Героя Радянського Союзу Миколи Кузнєцова у Рівному;
- музею наукового атеїзму у Рівному;
- літературно-меморіального музею письменника Миколи Островського у с. Вілія Острозького району;
- Березнівського, Корецького, Костопільського, Млинівського, Радивилівського Сарненського краєзнавчих музеїв.

Юзеф Нікольченко постійно опікувався мережею громадських музеїв Рівненщини, сприяв її розширенню. Він особисто брав участь у створенні нових експозицій музеїв, що отримали почесне званням «народний», зокрема у селах Зарічне Радивилівського та Дермань Здолбунівського районів, селищі Степань Сарненського району.

Археологічна експедиція під керівництвом Ю. М. Нікольченка досліджувала археологічні пам'ятки на території Рівненської області різних історичних епох – від доби бронзи (II тис. до н. е.) до періоду Київської Русі (IX–XIII ст.) у т. ч.:

- поселення, курганні і ґрунтові могильники доби бронзи і раннього залізного віку у Березнівському, Гощанському, Заріченському, Здолбунівському, Корецькому, Млинівському, Острозькому, Радивилівському, Рівненському районах;
- городища літописних міст періоду Київської Русі – Дорогобуж (Гощанський район) і Муравиця (Млинівський район);
- городище періоду Київської Русі у с. Торговиця Млинівського району.

Ю. М. Нікольченко брав участь в археологічних експедиціях, очолюваних видатним українським археологом, доктором історичних наук І. К. Свешніковим:

- Рівненського краєзнавчого музею, яка досліджувала поле Берестецької битви (1971–1972, 1974 рр.);
- відділу археології Інституту суспільних наук АН УРСР (м. Львів), яка досліджувала пам'ятки доби бронзи у Волинській, Закарпатській, Львівській, Рівненській областях (1972–1974, 1976–1979 рр.).

Ю. М. Нікольченко багато років був членом правління Рівненської обласної організації Українського товариства охорони пам'яток історії та культури і очолював секцію пам'яток археології.

У 1977 році Ю. М. Нікольченко перебував в Італії у складі групи з України, у рамках днів СРСР у Італії, де знайомився з роботою визначних музеїв в областях Кампанія, Лаціо, Тоскана.

У 1979 році за пропозицією І. К. Свешнікова Юзеф Нікольченко відвідав Ольштинське воєводство Польської Народної Республіки, на території якого польськими та німецькими археологами досліджувалися пам'ятки полабських слов'ян (V–XII ст.).

У 1973 році вийшов з друку том «Ровенська область» багатотомного фундаментального енциклопедичного видання «Історія міст і сіл Української РСР», у якому матеріали з археології до нарисів і довідок були опрацьовані Ю. М. Нікольченком у співавторстві з М. А. Пелешишиним і Є. В. Махно.

І. К. Свешніков і Ю. М. Нікольченко є авторами «Довідника з археології України. Ровенська область» – унікального видання «Наукової думки» (1982 р.), у якому була вміщена всеосяжна інформація щодо усіх відомих на той час археологічних пам'яток Рівненщини.

Плідну роботу у Рівненському обласному краєзнавчому музеї Ю. М. Нікольченко з 1974 року поєднував із викладацькою діяльністю у Рівненському державному інституті культури. Для студентів спеціальності «Організатор-методист культурно-освітньої роботи» він розробив навчальні курси «Музеєзнавство» і «Краєзнавство».

У червні 1981 року Юзеф Нікольченко був переведений на посаду заступника начальника Рівненського обласного управління культури, а у жовтні 1991 року на сесії Рівненської обласної ради одноголосно затверджений начальником управління культури облдержадміністрації. Цю посаду він обіймав до липня 1998 року, включно до переїзду у м. Маріуполь на викладацьку роботу у Маріупольському гуманітарному інституті (нині – Маріупольський державний університет). Працюючи на керівних посадах в управлінні культури обласної державної адміністрації, Ю. М. Нікольченко багато зусиль докладав для розвитку музейної справи на Рівненщині, вивчення та збереження історико-культурної спадщини регіону. Він брав участь у створенні Державного (нині – Національного) історико-меморіального

заповідника «Поле Берестецької битви», Державного історико-культурного заповідника м. Острога, Державного історико-культурного заповідника м. Дубна, у проведенні музейних гостин у Рівненському обласному краєзнавчому музеї, які стали традиційними.

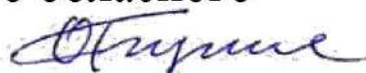
У грудні 1997 року за монографію «Літописний Дорогобуж в період Київської Русі. До історії населення Західної Волині» Ю. М. Нікольченко і Б. А. Прищепи стали лауреатами Рівненської обласної літературно-мистецької премії ім. Бориса Тена.

За вагомий особистий внесок у розвиток української культури і мистецтва, високий професіоналізм Указом Президента України від 23 березня 1998 року Юзефу Мойсейовичу Нікольченку було присвоєно почесне звання Заслуженого працівника культури України.

За дорученням працівників музеїв Рівненської області щиросердечно вітаю шановного Юзефа Мойсейовича з ювілеєм, зичу міцного здоров'я, щастя, подальшої творчої наснаги в ім'я розбудови української духовності.

Директор Рівненського обласного

краєзнавчого музею

О. С. Булига

